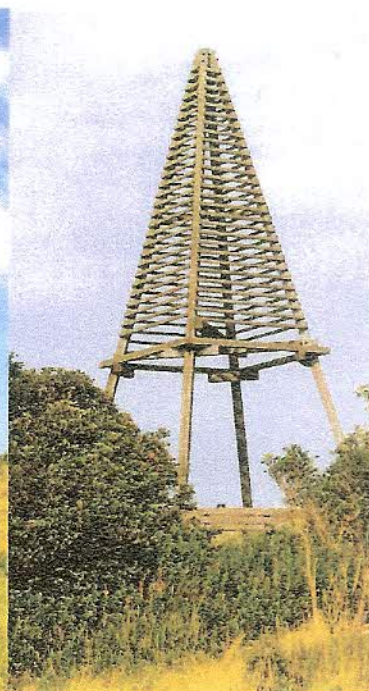

Engelsmanplaat

Willemsduin, Schiermonnikoog

Kobbeduinen,
Schiermonnikoog

alsmede twee van hout op Griend en op Engelsmanplaat. Het zijn in feite eeuwenoude monumenten. De kaap op Rottumeroog gaat terug op 1539, die op Texel stond er al in 1608 en de andere drie kennen ook een geschiedenis van eeuwen. Dat wil zeggen, herbouwd en soms verplaatst, maar met dezelfde vorm en functie.

Naast het gebruik van kapen voor de navigatie kwamen er ook kapen voor het opmeten van zeegaten. Voor goede metingen waren vaste punten nodig. Waar die ontbraken was een kaap een goede oplossing. De kaap op het Willemsduin op Schiermonnikoog is daar een voorbeeld van. Het opmeten van de veranderingen van de zeegaten als gevolg van de afsluiting van de Lauwerszee vormde de aanleiding voor de bouw van een bakem op het Oerd op Ameland en op de Kobbeduinen van Schiermonnikoog. Natuurlijk maken zeelui ook dankbaar gebruik van deze extra markante punten.

De veiligheid van de scheepvaart vereiste nog meer. Zo werden er op kale zandplaten reddinghuisjes op palen gebouwd, kwamen er masten voor de stormwaarschuwingsdienst waaraan bollen of kegels middels een afgesproken code aangaven uit welke richting de wind ging waaien. Hiervan is weinig over. Twee van de zes reddinghuisjes zijn nog zichtbaar en op West-Terschelling staat nog een incomplete stormseinpaal.

Eveneens al lang verdwenen zijn de uitkijkposten voor de kustwacht. De veelal ijzeren torens, gebouwd rond 1910, stonden op Schiermonnikoog, Ameland en bij De Cocksdorp. Verdwenen zijn de eens aanwezige misthoorns en veel lichtopstanden. Gelukkig zijn er nog wel de nodige oude reddingbootschuren aanwezig.

Klein maritiem erfgoed mag voor de scheepvaart zijn belang verloren hebben, voor de identiteit en waardering van het waddengebied is het van groot belang. Op Terschelling is het in 1962 weggeslagen reddinghuisje in 1998

weer opgebouwd. Het was gelijk een populair onderwerp voor souvenirs. Nu zijn er op het eiland plannen om de kaap van het seinpaalduin weer op te richten.

In Duitsland en Denemarken werd het belang van klein maritiem erfgoed al veel eerder herkend. Op het Deense waddeneiland Farö werd in 2011 de in 1935 omgevallen roodgekleurde, 14,5 m hoge Käver-Båke weer opgericht. Al vroeg werd daar begrepen dat dit bijdroeg aan de beleving van de badgasten, de economische motor van het waddengebied.

Dit opiniestuk kwam tot stand op initiatief van de Waddenacademie en is eerder gepubliceerd in het Friesch Dagblad van 27 november 2014.

Bron foto's / tekening:

Peter Kouwenhoven, Harriet Marseille, Rijkswaterstaat, Evert Jan Prins, Frans Room

't Oerd, Ameland

